

Samenvatting Godsdienst 2^e semester

1. Het Lijdensverhaal van Jezus

1.1 Schilderij *De lijdensweg* van Quinten Matsijs

De cijfers zijn zo gezet dat ze staan volgens de structuur van het schilderij.

STRUCTUUR =

- de gebeurtenissen hangen als een ketting aan elkaar (∧∨∧). Te bekijken van links naar rechts.
- De gebeurtenissen die in de stad zijn gebeurd, liggen ook daadwerkelijk in de stad, binnen de stadsmuren.
- Gebeurtenissen in uitzicht van de stad Brugge

BESPREKING:

- 1) Intocht in Jeruzalem
- 2) Onderwijzen in de tempel
- 3) Klaarmaken paasmaal
- 4) Laatste Avondmaal
- 5) Jezus bidt tot God +wake
- 6) Slapende mannen
- 7) Arrestatie van Jezus (+ Judaskus + afkapping oor)
- 8) Haan: Petrus verloochent Jezus
- 9) Proces voor Sanhedrin (met in het midden de opperpriester)
- 10) Geseling van Jezus
- 11) Proces voor Pilatus: keuze schuldig of niet?
- 12) Kroning + bespottung van Jezus koning der Joden (mantel, kroon, scepter!)
- 13) Intrede van Jezus op de ezel
- 14) Kruisweg van Jezus (waarbij Jezus valt en Simon hem recht helpt)
- 15) Klaarmaken kruisophanging
- 16) Kruisophanging
- 17) Kruisafname
- 18) Graflegging
- 19) Emmausgangers
- 20) Verrijzenis van Jezus
- 21) Maria Magdalena

Nummers 10, 11 en 12 = veroordeling van Jezus

1.2 De indeling van het lijdensverhaal

DEEL 1: Inleiding

WOENSDAG	Jeruzalem	Hogepriester ea beslissen om Jezus op te pakken
WOENSDAG 20 uur	Betanië	Jezus in huis v Simon de melaatse, zalving door vrouw

DEEL 2: Het feest

Donderdag	Jeruzalem	Klaarmaken van de Pesach door de apostelen
Donderdag 20 uur	Zaal	Laatste avondmaal
Donderdag 24 uur	Hof	
Vrijdag 2 uur	Hof	

DEEL 3: De veroordeling

Vrijdag 4 uur	Tempel	Proces voor het Sanhedrin (zie verderop)
Vrijdag 7 uur	Paleis	Proces voor Pilatus (zie verderop)

DEEL 4: De terechtstelling en de dood

Vrijdag 8:30 uur	Kruisweg
Vrijdag 9:00 uur	Golgota
Vrijdag 12:00 uur	Duisternis
Vrijdag 15:00 uur	dood

DEEL 5: Begrafenis en verrijzenis

Vrijdag 17:00 uur	Begrafenis
Zaterdag = Sabbath!	'stilte' maar ook feest want: PESACH!
Zondag = 1^e werkdag	3 vrouwen naar graf om lichaam te balsemen

1.3 PowerPoint: De Lijdensweg stap voor stap

- *3.2 Proces voor Sanhedrin*

Aanklacht: godslastering en vals profeet: moet sterven

Bewijzen: -Mensen spreken zo over Hem
-De vele wonderen
-Hij zegt zelf dat hij de Messias is

Uitspraak: Voor enkelen is hij inderdaad een vals profeet, maar toch geen veroordeling tot joodse doodstraf (= steniging)

NOOT: -Louche: hij is niet gestenigd, wat normaal niet kan voor zo'n bewijzen
-Het joods gerechtshof bestaat uit Farizeeërs en Sadduceeërs.

- *3.3 Proces voor Pilatus*

Aanklacht: Jezus is een machtsgevaar voor Rome

Bewijzen: -Koning der Joden zegt men
-Vele volgelingen
-Enkele opstanden geweest

Uitspraak: 1. Geen groot gevaar (dus gewoon geselen)
2. Diplomatieke zet van Pilatus: keuze aan zijn staf
3. Staf veroordeelt Jezus tot kruisdood als 'koning der Joden'

NOOT: -Handenwassing van Pilatus: hij wast zijn handen in onschuld want niet hij , maar zijn staf heeft de veroordeling uitgesproken. Hij is dus niet verantwoordelijk = bedoeling van de diplomatieke zet.

-Zeloten hoofd = Barabas

- *3.5 Pesach of Pascha*

-herdenking van de uittocht uit Egypte olv Mozes. (circa 1200 jaar vC) → geen slaaf meer zijn = vrij!

-Eten van ongedesemd brood (= ongerezen brood) en paaslam zoals bij het vertrek uit Egypte.

-Vraag en vertelling van "Haggada" = een manier van vertellen waarbij de oudste telg vd familie het verhaal begint en de daaropvolgende oudste verder vertelt. De jongste telg sluit af.

-zingen van psalmen en dansen.

→ = FEEST

NOOT:

- Algemeen: God wil dat de mens vrij is = idee waarop die mensen uit Egypte gesteund hebben. = zeer belangrijk voor de Joden.

-Waarom paaslam en ongedesemd brood?

→ ongedesemd brood: = snelste klaar : snel zijn, maar versterken voor woestijn.

→ paaslam: bloed ervan werd op de deuren gesmeerd om de Joden te markeren. Nu nog steeds: zichzelf markeren.

-**PSLAM** = gezongen gebed.

3 soorten: lofpsalm, vraagpsalm, klaagpsalm

-Binnen dat urenlang feest doet Jezus maar 5minuten iets speciaal.

• 3.6 Toevoeging van Jezus op de Pesach

Jezus' toevoeging:

BROOD ALS SYMBOOL:

- Zoals brood 'dagelijks' voedsel is, zo wil ik dat je dagelijks aan Mij denkt.

- Zoals brood gebroken en gedeeld wordt, zo breek ik mezelf voor jullie.

→ ALGEMEEN: Zoals (feit)..... } zo wil ik (betekenis)
 { zo zal ik

WIJN ALS SYMBOOL:

- Zoals wijn je vreugde geeft, zo zal mijn dood (bloed) je ook vreugde geven (door de verrijzenis)

└─┬─┐
 └─┘
 want is eeuwig en niet tijdelijk

→ Dit begreep men op dat moment niet, men zal wel gevoeld hebben dat het iets speciaals was .

• 3.7 De kruisdood

*dood door verstikking (je gaat dood door uitputting)

*verschillende vormen van kruisdood

*verlenging door steun te geven aan zitvlak en voeten

*verkorting door het breken van de benen

*Romeinen hebben 1000-en mensen gekruisigd.

• 3.8 De Laatste Woorden

*Eloi Eloi, lama sabachtani (Mijn God, Mijn God, waarom hebt U mij verlaten)
(Marcus) → straalt vertrouwen uit!

*Vader vergeef hen , want zij weten niet wat ze doen (ze zijn BEPERKT) (Lucas)
→ vergevingsgezind

*Ik verzeker je: vandaag nog zul je met mij in het paradijs zijn. (Lucas)
→ Zegt Jezus tegen nog andere 2 die daar hangen.

*Vader, in uw handen leg ik mijn geest (Lucas)
→ opnieuw veel vertrouwen

* Het is volbracht. (Johannes)
→ Het = de missie die Jezus als bode heeft volbracht

• 3.9 Dwaasheid van het kruis

*Wat dwaas is in het oordeel van de mensen wordt door God bestempeld als wijs.

* Het sterven aan zichzelf omwille vd zwakken, om de zwakken nieuwe kansen te geven.

* is voortaan de nieuwe norm

*Zo is Jezus het nieuwe paaslam waarbij Zijn bloed anderen beschermt tegen de dood.

NIEUW PAASLAM → Bevrijding uit Egypte-verhaal !!!

> bloed op deuren = “in dit huis denken we anders, in de vrijheid van de woestijn”

> nieuwe: Jezus is de nieuwe manier van denken.

1.4 Schilderijen

1. De Voetwassing

-Feit? Voetwassing op donderdag. Normaal wordt dit gedaan door slaven of dienaars maar op dit icoon van de voetwassing doet Jezus (= de meester) het.

- “Heer, ik zou u voeten moeten wassen” zegt Petrus uit beleefdheid.

- “Als ik je voeten niet mag wassen, hoor je niet bij mij. Jullie zijn geen dienaren meer maar vrienden.”
= Antwoord Jezus.

- → schilderij toont einde voetwassing want Petrus verbaasd, hij heeft al antwoord gekregen.

2. Salvador Dali – The last supper

*surrealistisch

*1 feit: tafel + brood

*geen mensen meer maar mensen in eerbied, respect → dus gelovige mensen!

*Zowel witte DO als verrijzenis: weerspiegelt de open wereld over grenzen van Tijd en ruimte heen = ZEER BELANGRIJK

3. Schilderij van Goya – de voorbereiding op het kruisigen

*Feiten: ze zijn juist aangekomen, Jezus gaat zijn kleren uitdoen en een ander legt de nagels al klaar.

*Gelovigheden: rode kleur valt erg op tussen de aardse kleuren.

→ ROOD= liefde + bloed (dood)

> Jezus zal eerst gedood worden en uit liefde terug herrijzen

*Jezus verrijst ook.

* Magdalena, Johannes en Marie kijken allen naar de nagels.

4. Abstract schilderij (met blokjes) (naam onbekend)

*Feiten: iemand gaat knieën kapotslagen

*Gelovig: - nieuwe Jeruzalem is gebaad in goud

- engeltjes

- Jezus al wat boven stad geschilderd.

} bovenste gedeelte = hemels

- dubbelen om kleren

- 'neerdalen ten helle'

} onderste gedeelte = aards

5. Fresco van Pjotta

- * engelen staan op te wachten
- * Maria staat beneden
- * Rechtsonder: wat doet men daar? Feit: het gaat over het kledingstuk, maar dat kledingstuk is mode uit Pjotta's tijd → Hij laat de mensen uit zijn tijd spelen met Jezus

6. Rubens –

- Rubens heeft de gruwel geschilderd:
 1. Speer gaat met volle kracht in het lichaam
 2. Persoon op ladder wil knieën kapotslagen vd gekruisigde, die op zijn beurt zijn benen wegtrekt om eraan te ontsnappen.
- BAROK

7. Picasso

- Feiten: Jezus aan het kruis
→ levendige kleuren, alles kleurrijk behalve Jezus. Daarnaast zwarte omlijning om accent erop te leggen. Jezus in wit = voltooiing (alle kleuren samen = wit)
- Don Juan type bij geschilderd
- Petrus ook in wit en de haan is ook geschilderd (helemaal onderaan)

8. Het laatste avondmaal – Leonardo Da Vinci

Waarom LA en niet Pesach?

→ Jezus wijst naar het brood

→ Algemene chaos want Jezus heeft net gezegd dat iemand hem zal verraden
reactie = iedereen ontkent voor zichzelf dat hij het gedaan heeft.

→ ALGEMEEN: fresco : altijd 3 personen nodig.

1 voor de pleisterlaag

1 die de kleuren maakt

1 die schildert

> Snel zijn!

9. Vieren van de Pesach

- schilder vermindert de feitelijkheden: geloofstap verder (hostie al aanwezig, Jezus wijst naar zichzelf)

- Raam achter Jezus kijkt uit op de wereld + geeft licht → Jezus = Licht van de Wereld

- geloofsuitdrukking van de schilder

10. Cox – Het laatste avondmaal

- hedendaags

- Personen onherkenbaar

- kijker wordt mee tafelgenoot

- enkel brood en wijn aanwezig

- oneindige kring van licht → kijker wordt mee opgeroepen om op te gaan in verrijzenis

11. De bewening van Maria (= de Pieta)

= droevig moment waarbij het de laatste moment is om nog dag te zeggen, afscheid te nemen van iemand voor hij zijn kist in gaat.

- Compositie =
- Marie haar armen omarmen iedereen die in die driehoek staat: Maria Magdalena, Jezus en Johannes
- Driehoek staat vaak voor 3 goddelijke polen. : God houdt ons in evenwicht.
De armen van dit schilderij vormen een oog waarbij Jezus in het midden ligt
→ symboliek = doorheen Jezus zien wij God